

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku A. R.
przy uczestnictwie S. R.
o zezwolenie na przymusowe leczenie psychiatryczne
uczestniczki postępowania S. R. bez jej zgody,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 30 grudnia 2020 r., sygn. akt XV Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) przyznaje adwokatowi R. J. od Skarbu Państwa - Sądu
Okręgowego w P. kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększoną o
podatek od towarów i usług we właściwej stawce, tytułem
wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną uczestniczce w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Uczestniczka wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z „rażących naruszeń przez Sąd Okręgowy w P. przepisów postępowania, jakie legły u podstaw zaskarżonego orzeczenia, które to uchybienia w niewątpliwy sposób wpłynęły na wynik przedmiotowej sprawy, a nadto z uwagi na fakt, iż w toku procedowania w sytuacji stwierdzenia, że Sąd I instancji nie rozpoznał istoty sprawy lub też, że koniecznym jest przeprowadzenie postępowania dowodowego Sąd Okręgowy w P. winien w całości uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, jednakże tego nie uczynił, prowadząc jednocześnie do przeprowadzenia postępowania dowodowego w znacznej dla rozstrzygnięcia sprawy części przez Sąd II instancji, powodując tym samym istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do tego, czy powyższe nie doprowadziło do naruszenia prawa do obrony uczestnika postępowania w sprawie o zezwolenie na przymusowe leczenie psychiatryczne oraz prawa równego traktowania stron w postępowaniu cywilnym, jak i do naruszenia zasady wydawania orzeczeń sądowych w oparciu o pełny i kompletny materiał dowodowy”.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania decyduje przy tym stwierdzenie, że zarzucane i wywiedzione w skardze oczywiste naruszenie przez sąd konkretnego przepisu prawa

materialnego lub procesowego, spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. W niniejszej sprawie taka sytuacja nie zachodzi.

Konstrukcja apelacji jako środka zaskarżenia zakłada, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę ponownie, w granicach wyznaczonych w art. 378 k.p.c. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2007 r. - zasadzie prawnej - III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 55), sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Zastosowanie przez sąd drugiej instancji prawa materialnego musi być osadzone w prawidłowo zrekonstruowanej podstawie faktycznej sprawy. Sąd drugiej instancji oczywiście nie ma obowiązku ponownego przeprowadzenia dowodów, natomiast - w razie podniesienia zarzutów odnoszących się do ustalonej podstawy rozstrzygnięcia - musi ponownie przeanalizować zarówno te dowody, jak i sposób ich oceny, a w razie potrzeby uzupełnić materiał zebrany w sprawie, a to w celu wypracowania własnego stanowiska co do podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Jeśli stanowisko to nie różni się od zajętego przez sąd pierwszej instancji, wystarczy, że sąd drugiej instancji da wyraz temu, iż zgadza się z jego ustaleniami. Konieczność zachowania rozsądnego terminu rozpatrzenia spraw cywilnych wymaga, by sąd drugiej instancji uzupełniał ewentualne braki w ustaleniach faktycznych sądu pierwszej instancji, zmierzając do wykonania własnych kompetencji merytorycznych i reformacyjnych w sprawie, nie zaś tylko kontrolnych wobec orzeczenia sądu pierwszej instancji. W sprawach o takim przedmiocie rozpoznania i orzekania, jak w niniejszej sprawie, prowadzonej na podstawie ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r., poz. 685, dalej - u.o.z.p.), standard ten musi być bezwzględnie zachowany. Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie - jak wynika nie tylko z uzasadnienia jego rozstrzygnięcia, ale także z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania - uzupełnił w niezbędnym zakresie materiał dowodowy zebrany w sprawie i zlecił badanie psychiatryczne uczestniczki, co pozwoliło mu wydać orzeczenie z zachowaniem zasady aktualności. Wydanie

w tych okolicznościach orzeczenia kasatoryjnego przez Sąd Okręgowy, jak sugeruje uczestniczka, nie miałyby oparcia w art. 386 § 4 k.p.c., a poza tym przedłużyłoby postępowanie i utrudniło zrealizowanie celów i wartości, które ustawodawca nakazuje chronić na gruncie przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego uczestniczkę z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 4 ust. 1-3, § 14 ust. 1 pkt 3 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.).